

Kalaallit Nunaanni akuersissuteqarnermik tunngaveqartumik kinguaassiutitigut pinngitsaaliisarnermut aalajangersagaq inuit pisinnatitaaffiini siuarinarneruvoq

Kalaallit Nunaanni politikerit maannakkorpiaq oqallisigaat Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermik inatsimmi kinguaassiutitigut pinngitsaaliisarnermut aalajangersakkamik eqquassinissamut siunnersuut, akuersissuteqarnissamut piumasaqaammik tunngaveqartoq. Inuit Pisinnatitaaffiit pillugit Instituttip Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnatitaaffiit pillugit Siunnersuisoqatigii aamma Kalaallit Nunaanni Naligiissitaanermut Siunnersuisoqatigii peqatigalugit nalilerpaa, Kalaallit Nunaanni akuersissuteqarnermik tunngaveqartumik kinguaassiutitigut pinngitsaaliisarnermut aalajangersagaq inuit pisinnatitaaffiini siuarinarnerussasoq.

2021-mili Kalaallit Nunaanni kinguaassiutitigut pinngitsaaliisarneq pillugu inatsimmik, akuersissuteqarnermik tunngaveqartumik piumasaqaateqarfiusumik eqquassinissaq oqallinneq sulinerlu aallartinneqarnikuovoq. Taamaasilluni Kalaallit Nunaat nunarsuarmi akuersissuteqarnermik tunngaveqartumik inatsisinik atulersitsinissap tungaanut sammivimmut ilaalerpoq, soorlu ass. Sverigemi, Norgemi, Danmarkimi, Islandimi Tuluillu Nunaanni taamaaliortoqartoq.

NP-ip Arnanik Immikkoortitsisarnerit Suulluunniit Atorunnaarsinneqarnissaat pillugu Arnat pillugit Ataatsimiitaliarsiata (Arnat pillugit Ataatsimiitaliarsiuaq) marsi 2021-mi oqaaseqaatsimini inerniliissutini innersuussutigaa, Kalaallit Nunaat kinguaassiutitigut pinngitsaaliineq pillugu aalajangersakkamik akuersissuteqarnissamik piumasaqaateqarnermik tunngaveqartumik eqquassisariaqartoq.¹

KALAALLIT NUNAANNI KINGUAASSIUTITIGUT PINNGITSAALIISARNEQ

Kalaallit Nunaanni Politiit kisitsisaataasa takutippaat, 2020-mi innuttaasut 1000-iugaangata 13,3-t kinguaassiutitigut pinerluffigineqarsimasut.²

Kalaallit Nunaanni kinguaassiutitigut pinngitsaaliinernik nalunaarutiginninnerit amerlassusaat qaffakkiartorpoq. 2017-imi 132-iupput, 2018-imi, 156-it, 2019-imi 207-it 2020-milu 240-t. Qaffariarneq aralalinnik pissuteqarsinnaavoq. Assersuutigalugu suliassaqarfimmut eqquumaffiginninnerujussuaq Kalaallit Nunaanni kinguaassiutitigut pinngitaaliinernik nalunaarutiginninnerit amerlinerannut pissutaaqataasinjaavoq.

Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermut inatsimmi taamaallaat pineqaatissiisoqarsinnaavoq, pinngitsaaliisoqarsimappat imaluunniit pinerluffigineqartup iliutsimut akiuussinnaasimanngippat.

Kalaallit Nunaanni akuersissuteqarnermik tunngaveqartumik kinguaassiutitigut pinngitsaaliisarnermut aalajangersagaq inuit pisinnatitaaffiini siuarinarnevuq

KALAALLIT NUNAANNI PINERLUUTULERINERMUT INATSIMMI § 77 KINGUAASSIUTITIGUT PINNGITSAALEEQ PILLUGU AALAJANGERSAGAQ

"Kinguaassiutitigut pinngitsaaliinermut eqqartuunneqassaaq

1. nakuusernikkut imaluunniit nakuusernissamut siorasaaruteqarluni atoqateqarnermut imaluunniit allatigut kinguaassiutitigut pinngitaaliisoq imaluunniit
2. inummut, iliuuseqarnermik qanoq issuseq imaluunniit pissutsit naapertorlugit akiuussinnaanngitsumut atoqateqartoq imaluunniit kinguaassiutitigut pinngitsaaliisoq, imaluunniit
3. meeqqamik 12-it ataallugit ukiulimmik atoqateqartoq imaluunniit allatut kinguaassiutitigut atoqateqartoq."

Imm. 2. Tamatumunnga aamma atuuppoq, pissutsini imm. 1-imut atassuteqanngitsuni, inertequtaasumik pinngitsaaliilluni atoqateqartoq imaluunniit kinguaassiutitigut allatut atoqateqartoq, tak. § 91.³

AKUERSISSUTEQARNERMIK TUNNGAVEQARTUMIK PINNGITSAALEISARNERMUT AALAJANGERSAKKAP ILUAQTUSSARTAI

Akuersissuteqarnermik tunngaveqartumik pinngitsaaliisarnermut aalajangersakkap atoqateqartarnermi nammineq aalajangiisinnaanermut pisinnatitaaffik nukittorsassavaa, aalajangersakkami ersarissarneqassammat, atoqatigiinneq tamatigut illugiiffiussasoq.

Akuersissuteqarnermik tunngaveqartumik pinngitsaaliisarnermut aalajangersakkattaaq pinerluffigineqarsimasup eqqartuussivimmik naapitsinerani ukkatarinninnermik allamik pilersitsisinnaavoq. Pinerluffigitissimasup naammaginartumik pinaasersimanerata apeqquserneqarneranit, illautungeriit atoqatigiinnerup illugiinneranik qulakkeerinissimancerannut ukkatarinnilersitsissaaq.

Naggataagut akuersissuteqarnermik tunngaveqartumik pinngitsaaliisarnermut aalajangersakkap kiisalu akuersinissaq pillugu eqqumaffiginninnerulererup nassatarisinnaavaa, pinngitsaalineqarlutik pinerluffigineqarsimasut amerlanerusut pinerluttoq politiinut nalunaarutigisalissagaat.

Kalaallit Nunaanni akuersissuteqarnermik tunngaveqartumik kinguaassiutitigut pinngitsaaliisarnermut aalajangersagaq inuit pisinnatitaaffiini siuarinarneq

Danmarkimi Rigspolitiinit kisitsisit nutaat takutippaat, Danmarkimi januar 2021-mi akuersissuteqarnermut inatsimmik eqqussisoqarneraniilli, kinguaassiutitigut pinngitsaaliineq pillugu nalunaarutit unnerluussinerillu malunnartumik amerleriaarsimanerat. 2020-mi ataatsimut isigalugu kinguaassiutitigut pinngitsaaliinermut nalunaarutit 1.392-iupput unnerluussinerillu 1.078-iullutik. Piffissami 1. januar-23. november 2021-mi 2020-mut sanilliullugu nalunaaruteqarnerit amerlanerulereerput kiisalu unnerluussinerit amerlanerulereerlutik, tassani politiit kinguaassiutitigut pinngitsaaliinermut nalunaarutit 1.720-it nalunaarsorsimammagit kiisalu 1.315-inik unnerluussisimallutik.⁴

INUIT PISINNAATITAAFFIINI SIUARIARNEQ

Inuit Pisinnatitaaffiit pillugit Instituttip, Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnatitaaffiit pillugit Siunnersuisoqatigii aamma Kalaallit Nunanni Naligiissitaanermut Siunnersuisoqatigii taamaasillutik nalilerpaat, Kalaallit Nunaanni kinguaassiutitigut pinngitsaaliineq pillugu aalajangersagaq akuersissuteqarnermik tunngaveqartoq inuit pisinnatitaaffiini siuarinarneq, allannguut:

- Namineq aalajangiisinnaanermut pisinnatitaaffik kiisalu atoqateqartarnermi inuttullu innarligaasussaannginneq nukitorsarneqassammata.
- Politiit misissuineranni annertunerusumik ukkatarineqalissammat, atoqateqarneq akuersissuteqarnermik tunngaveqarluni pisimanersoq, pinerluffigineqartup akiuussimanera ukkatarineqarnani.
- Kinguaassiutitigut pinngitsaaliinerit aamma pinngitsaaleeriernerit pillugit nalunaarutigginnerit amerlineranik sunniuteqarsinnaammat, taamaasillutillu kisitsisit ullumikkut nalunaarutigineqarneq ajortut annikillissallutik.

-
- 1 Paasisanit inerniliinerit (Concluding observations), CEDAW-imit. Tuluttut uani atuarneqarsinnaavoq: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=INT_CEDAW/COC/DNK/44503&Lang=En
 - 2 Kalaallit Nunaanni Politiet, Ukiomoortumik Kisitsisit 2020, qupp. 10, uani qallunaatut atuarneqarsinnaavoq: <https://politi.gl/statistik-og-udgivelser/aarsstatistik> NB: nye tal offentliggøres formentlig i februar 2022.
 - 3 Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermut inatsimmut nalunaarut nr. 306, 30. april 2008-meersoq, § 1 inatsimmi nr. 735, 25. juni 2014-meersumi, § 4 inatsimmi nr. 103, 3. februar 2016-imeersumi, § 2 inatsimmi nr. 149, 7. februar 2017-imeersumi aamma § 1 inatsimmi nr. 168, 27. februar 2019-imeersumi allannguuqearfiusoq. Uani atuarneqarsinnaavoq: <https://www.lovtidende.dk/documents?dt=10&dt=20&dt=30&dt=90&dt=120&dt=270&dt=60&dt=100&dt=80&dt=110&dt=130&dt=1510&t=Kriminallov%20gr%C3%B8nland>
 - 4 Justitsministeriamit 7. december 2021-mi tusagassiorfinnut nalunaarut. Qallunaatut uani atuarneqarsinnaavoq: <https://www.lovtidende.dk/documents?dt=10&dt=20&dt=30&dt=90&dt=120&dt=270&dt=60&dt=100&dt=80&dt=110&dt=130&dt=1510&t=Kriminallov%20gr%C3%B8nland>